

Категорія справи № 759/8456/25: Цивільні справи (з 01.01.2019); Справи окремого провадження; Справи про встановлення фактів, що мають юридичне значення, з них:: інших фактів, з них:..

Надіслано судом: 28.01.2026. Зареєстровано: 29.01.2026. Забезпечено надання загального доступу: 30.01.2026.

Дата набрання законної сили: 19.02.2026

Номер судового провадження: 2-о/736/7/26

Справа № 759/8456/25

Номер провадження 2-о/736/7/26

Р І Ш Е Н Н Я

І М Е Н Е М У К Р А Ї Н И

19 січня 2026 року м. Корюківка

головуючої судді Пархомчук Т.В.,

за участі секретаря Петренко О.О.,

представника заявника ОСОБА_1 ,

розглянувши у відкритому судовому засіданні у м. Корюківка у приміщенні суду справу за заявою ОСОБА_2 , заінтересована особа: Міністерство оборони України про встановлення факту проживання однією сім'єю чоловіка та жінки без реєстрації шлюбу

В С Т А Н О В И В:

Заявник, ОСОБА_2 , 23.04.2025 звернулась до суду з даною заявою та просить винести рішення і встановити їй факт постійного проживання з ОСОБА_3 , ІНФОРМАЦІЯ_1 однією сім'єю без реєстрації шлюбу більше п'яти років, а саме з 2018 року по теперішній час. Заява мотивована тим, що ОСОБА_2 та ОСОБА_3 перебували тривалий час у фактичних шлюбних відносинах із ОСОБА_3 , з яким вони спільно проживали за однією адресою, починаючи з 2018 року, були пов'язані спільним побутом, мали спільний бюджет та взаємні права та обов'язки, піклуючись один про одного, разом виховували дочку заявниці від першого шлюбу. Встановлення факту проживання однією сім'єю потрібно заявнику для отримання одноразової грошової допомоги за загибель чоловіка.

Ухвалою суду від 15.07.2025 справу призначено до розгляду за правилами окремого провадження.

Від представника зацікавленої особи до суду надійшли пояснення щодо заяви ОСОБА_2 право на отримання грошового забезпечення зниклого безвісти ОСОБА_3 мають лише члени сім'ї, зазначені в Сімейному кодексі України. Відповідно до частини 2 статті 3 Сімейного кодексу України сім'ю складають особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки. Отже, ознаками фактичної сім'ї, що складає фактичний шлюб між чоловіком та жінкою є спільне проживання чоловіка і жінки; спільний побут; взаємні права і обов'язки. Таким чином, для визначення осіб як таких, що перебувають у фактичних шлюбних відносинах, суд повинен встановити факт проживання однією сім'єю чоловіка та жінки без шлюбу в певний період. Обов'язковою умовою для визнання їх членами сім'ї є факт спільного проживання, ведення спільного господарства, наявність спільних витрат, купівлі майна для спільного користування, участі у витратах на утримання житла, його ремонт і т.п. Отже, проживання однією сім'єю чоловіка та жінки без реєстрації шлюбу є спеціальною (визначеною законом, законною) підставою для виникнення у них деяких прав та обов'язків. Однак, сам по собі факт перебування заявника зі зниклим безвісти у близьких стосунках, не може свідчити про те, що сторони проживали в зазначений період однією сім'єю, оскільки заявнику необхідно надати докази ведення спільного господарства, наявності спільного бюджету та витрат на придбання майна в інтересах сім'ї. Будь-яких доказів того, що заявник та зниклий безвісти набули за час спільного проживання майно за спільні кошти не надала. Зважаючи на вказані обставини, представник Міністерства оборони України просить відмовити в задоволенні заяви ОСОБА_2 .

Представник заявника ОСОБА_1 в судовому засіданні заявлені вимоги підтримала, просила їх задовольнити.

Представник зацікавленої особи, Міністерство оборони України, в судове засідання не з'явився, про час слухання справи повідомлений належним чином, ухвалу суду про призначення судового засідання в режимі відео конференції не виконав.

Суд, заслухавши пояснення представника заявника, допитавши свідків ОСОБА_4 , ОСОБА_5 , ОСОБА_6 , дослідивши матеріали справи, вважає за необхідне заяву задовольнити за наступних підстав.

Судом встановлено, що ОСОБА_2 , ІНФОРМАЦІЯ_2 , уродженка с. Рибинськ, Корюківського району, Чернігівської області, зареєстрована в АДРЕСА_1 , що підтверджується паспортом громадянина України НОМЕР_1 виданим 15 лютого 2014 року Корюківським РС УДМС України в Чернігівській області (а.с. 11-12).

ОСОБА_3 , ІНФОРМАЦІЯ_1 , уродженець с. Мала Мочулка, Теплицького району, Вінницької області, зареєстрований за адресою АДРЕСА_2 , що підтверджується паспортом громадянина України НОМЕР_2 виданим 31 липня 2003 року Теплицьким РВ УМВС України у Вінницькій області. (а.с. 11-12).

Згідно довідки т.в.о голови правління ЖБК «Ювілей-50» Золотухіна Наталія Миколаївна, ОСОБА_3 , ОСОБА_7 фактично проживали за адресою: АДРЕСА_3 ,

Згідно сповіщення сім'ї № 129 від 29.11.2024 солдат ОСОБА_3 , зник безвісти 27.11.2024 поблизу н.п. Торецьк, Бахмутського району, Донецької області внаслідок бойових дій під час виконання бойового завдання.

Під час судового засідання свідки ОСОБА_4 , яка є сестрою зниклого безвісти показала, що ОСОБА_2 знайома з її братом ОСОБА_3 , протягом останніх 12-13 років, вони обоє працювали на ринку та товаришували. В 2018 року між ОСОБА_2 та ОСОБА_3 зав'язалися романтичні відносини та вони почали спільно мешкати разом із дочкою ОСОБА_2 від попереднього шлюбу в орендованій квартирі АДРЕСА_4 . Через два роки сім'я переїхала у орендовану квартиру АДРЕСА_5 , де і проживають на сьогоднішній день. ОСОБА_3 виховував дочку заявниці ОСОБА_8 як свою рідну. ОСОБА_8 не знала свого рідного батька, оскільки останній помер, коли дитині було 1 рік і 7 місяців. Між ОСОБА_3 та ОСОБА_8 утворилися справжні близькі відносини. Він вчив дочку їздити на велосипеді, кататися на роликівих ковзанах, приділяв їй вільний від роботи час та багато чого ще обіцяв зроби разом із дочкою.

Аналогічні покази дали свідки ОСОБА_5 , подруга сім'ї, та ОСОБА_6 , сестра заявника, які показали, що ОСОБА_3 та заявниця ОСОБА_2 спільно виховували дитину заявниці, піклувалися про неї та один одного, спільно займалися побутом, спільно вирішували питання життєзабезпечення сім'ї, витрачаючи кошти на спільні цілі, спільно проводили дозвілля, святкували дні народження та інші події, планували подальше довге та щасливе життя. Заявниця виконувала обов'язки дружини, а ОСОБА_3 виконував обов'язки чоловіка та батька. Вони пов'язані спільним побутом, одним місцем проживання, спільним бюджетом. Разом старалися для сім'ї, покращували благоустрій спільного проживання.

Крім цього, такий факт підтверджується дослідженими судом із спільного вжиття ОСОБА_2 та ОСОБА_3 .

ОСОБА_2 звернулася до військової частини НОМЕР_3 , де служив її чоловік з метою виплати їй грошового забезпечення та інших належних виплат безвісно відсутнього військовослужбовця ОСОБА_3 .

Згідно листа військової частини НОМЕР_3 № 609/1210 від 29.01.2025 ОСОБА_2 було відмовлено у виплаті їй грошового забезпечення та інших належних виплат, безвісно відсутнього військовослужбовця ОСОБА_3 на підставі абзацу 3 частини 6 статті 9 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей», пункту 7 Порядку виплати грошового забезпечення сім'ям військовослужбовців, захоплених у полон або заручниками, а також інтернованих у нейтральних державах або безвісно відсутніх, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.11.2016 № 884, оскільки вона не перебуває в офіційному шлюбі з ОСОБА_3 .

Надаючи правову оцінку обставинам справи суд зазначає наступне.

Відповідно до ч. 1 ст. 293 ЦПК України окреме провадження - це вид неპозовного цивільного судочинства, в порядку якого розглядаються цивільні справи про підтвердження наявності або відсутності юридичних фактів, що мають значення для охорони прав, свобод та інтересів особи або створення умов здійснення нею особистих немайнових чи майнових прав або підтвердження наявності чи відсутності неоспорюваних прав.

Згідно п. 5 ч. 2 ст. 293 ЦПК України суд розглядає в порядку окремого провадження справи про встановлення фактів, що мають юридичне значення.

Перелік фактів, які підлягають встановленню судом в окремому провадженні, викладений в ч. 1 ст. 315 ЦПК України та не є вичерпним (ч. 2 ст. 315 ЦПК України).

Отже, в порядку окремого провадження розглядаються справи про встановлення фактів, зокрема, якщо: згідно із законом такі факти породжують юридичні наслідки, тобто від них залежить виникнення, зміна або припинення особистих чи майнових прав громадян; встановлення факту не пов'язується із наступним вирішенням спору про право.

Юридичні факти можуть бути встановлені для захисту, виникнення, зміни або припинення особистих чи майнових прав самого заявника, за умови, що вони не стосуються прав чи законних інтереси інших осіб. У випадку останнього між цими особами виникає спір про право.

Відповідно до положень ч. 2, 4 ст. 3 Сімейного кодексу України сім'ю складають особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки. Сім'я створюється на підставі шлюбу, кровного споріднення, усиновлення, а також на інших підставах, не заборонених законом і таких, що не суперечать моральним засадам суспільства.

Згідно з роз'ясненнями Верховного Суду України, викладеними у листі «Судова практика розгляду справ про встановлення фактів, що мають юридичне значення» від 01 січня 2012 року, доказами, які свідчать про факт проживання однією сім'єю чоловіка та жінки без шлюбу можуть бути: свідоцтва про народження дітей, довідки з місця проживання, свідчення свідків, листи ділового та особистого характеру тощо. Також це можуть бути: свідоцтва про народження дітей, в яких чоловік у добровільному порядку записаний як батько, виписки з погосподарських домових книг про реєстрацію чи вселення; докази про спільне придбання майна як рухомого, так і нерухомого (чеки, квитанції, свідоцтва про право власності); заяви, анкети, квитанції, заповіти, ділова та особиста переписка, з яких вбачається, що «подружжя» вважали себе чоловіком та дружиною, піклувалися один про одного; довідки житлових організацій, сільських рад про спільне проживання та ведення господарства.

Пунктом 6 рішення Конституційного Суду України № 5-рп/99 від 03 червня 1999 року встановлено, що до членів сім'ї належать особи, які постійно мешкають разом та ведуть спільне господарство. Ними можуть бути не тільки близькі родичі, а й інші особи, які не перебувають у безпосередніх родинних зв'язках. Обов'язковою умовою для визнання їх членами сім'ї є факт спільного проживання, ведення спільного господарства, наявність спільних витрат, купівлі майна для спільного користування, участі у витратах на утримання житла, його ремонт і т.п.

За положеннями ч. 1, ч. 2 ст. 21 Сімейного кодексу України шлюбом є сімейний союз жінки та чоловіка, зареєстрований у державному органі реєстрації актів цивільного стану.

Відповідно до ч. 1 ст. 36 цього Кодексу шлюб є підставою для виникнення прав та обов'язків подружжя.

Згідно зі ст. 74 Сімейного кодексу України якщо жінка та чоловік проживають однією сім'єю, але не перебувають у шлюбі між собою або в будь-якому іншому шлюбі, майно, набуте ними за час спільного проживання, належить їм на праві спільної сумісної власності, якщо інше не встановлено письмовим договором між ними. На майно, що є об'єктом права спільної сумісної власності жінки та чоловіка, які не перебувають у шлюбі між собою або в будь-якому іншому шлюбі, поширюються положення гл. 8 цього Кодексу.

При застосуванні ст. 74 Сімейного кодексу України слід виходити з того, що указана норма поширюється на випадки, коли чоловік і жінка не перебувають у будь-якому іншому шлюбі та між ними склалися усталені відносини, що притаманні подружжю.

За приписами ч. 2 ст. 3 Сімейного кодексу України сім'ю складають особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки.

Таким чином, предметом доказування у спорі про встановлення факту проживання однією сім'єю чоловіка та жінки без шлюбу є такі обставини, що мають матеріально-правове значення: чоловік і жінка не перебувають у будь-якому іншому шлюбі, між ними склалися усталені відносини, що притаманні подружжю, а саме спільне проживання, спільний побут, наявність взаємних прав та обов'язків.

Аналогічні висновки, висловлені Верховним Судом в постанові від 18.07.2018 у справі № 544/1274/16-ц та в постанові від 12.02.2020 у справі № 207/3371/17.

Судом встановлено, що ОСОБА_2 та ОСОБА_3 не перебували в офіційно зареєстрованому шлюбі. Разом із тим, дослідженими судом доказами підтверджується факт проживання зазначених осіб, як чоловіка та жінки без шлюбу з 2018 року.

Правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, та забезпечує правове регулювання суспільних відносин, пов'язаних із набуттям правового статусу осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, з обліком, розшуком та соціальним захистом таких осіб і членів їхніх сімей визначає Закон України «Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин».

Відповідно до п.1 ст.1 вказаного Закону «близькі родичі та члени сім'ї особи, зниклої безвісти за особливих обставин» - це чоловік, дружина, батько, мати, вітчим, мачуха, син, дочка, пасинок, падчерка, рідний брат, рідна сестра, дід, баба, прадід, прабаба, внук, внучка, правнук, правнучка, усиновлювач чи усиновлений, опікун чи піклувальник, особа, яка перебуває під опікою або піклуванням, а також особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом і мають взаємні права та обов'язки, у тому числі особи, які спільно проживають, але не перебувають у шлюбі.

Таким чином, встановлення даного факту необхідне для набуття заявником статусу члена сім'ї особи, зниклої безвісти за особливих обставин, в розумінні вказаного Закону, та відповідно, забезпечення реалізації нею своїх прав.

Відтак, суд дійшов висновку, що подана заява про встановлення факту проживання ОСОБА_2 та ОСОБА_3 однією сім'єю чоловіка та жінки без шлюбу є обґрунтованою, така спрямована на захист прав ОСОБА_2, як члена сім'ї безвісти зниклої особи, та іншого способу захисту прав заявниці законом не передбачено.

Враховуючи наведене, оцінюючи належність, допустимість і достовірність кожного доказу окремо, а також достатність і взаємний зв'язок у їх сукупності, суд дійшов висновку, що в судовому засіданні доведено той факт, що ОСОБА_2 та ОСОБА_3 проживали з 2018 року однією сім'єю як чоловік та жінка без шлюбу, вели спільне господарство, мали спільний бюджет, а тому заява підлягає задоволенню.

Відповідно до ч. 7 ст. 294 ЦПК України при ухваленні судом рішення судові витрати не відшкодовуються, якщо інше не встановлено законом.

На підставі вище викладеного, керуючись статтями 12, 13, 77, 81, 141, 259, 263-265, 268, 293, 315-319, 354, 355 ЦПК України, суд

В И Р І Ш И В:

Заяву ОСОБА_2, заінтересована особа: Міністерство оборони України про встановлення факту проживання однією сім'єю чоловіка та жінки без реєстрації шлюбу - задовольнити.

Встановити ОСОБА_2, постійного проживання з ОСОБА_3, ІНФОРМАЦІЯ_1, однією сім'єю без реєстрації шлюбу більше п'яти років, а саме з 2018 року теперішній час.

Судові витрати залишити за заявником.

Апеляційна скарга на рішення суду може бути подана протягом тридцяти днів з дня його проголошення безпосередньо до Чернігівського апеляційного суду.

Якщо в судовому засіданні було оголошено лише вступну та резолютивну частини судового рішення, строк на апеляційне оскарження обчислюється з дня складення повного судового рішення.

Учасник справи, якому повне рішення суду не були вручені у день його проголошення або складення, має право на поновлення пропущеного строку на апеляційне оскарження.

Рішення суду набирає законної сили після закінчення строку подання апеляційної скарги всіма учасниками справи, якщо апеляційну скаргу не було подано.

У разі подання апеляційної скарги рішення, якщо його не скасовано, набирає законної сили після повернення апеляційної скарги, відмови у відкритті чи закриття апеляційного провадження або прийняття постанови суду апеляційної інстанції за наслідками апеляційного перегляду.

Заявник: ОСОБА_2 (АДРЕСА_6, ідентифікаційний номер НОМЕР_4).

Зацікавлена особа: Міністерство оборони України (03168, м. Київ, проспект Повітряних Сил, 6, код ЄДРПОУ 00034022).

Повне судове рішення складено 26.01.2026.

